

Мамункулова А.Т.

“ 20 ” 02 2019 жыл

"Жалпы билим берүү уюмдарындагы окутуу шарттарына жана аны уюштурууга карата санитардык-эпидемиологиялык талаптар" САНИТАРДЫК-ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫК ЭРЕЖЕЛЕРИ ЖАНА ЧЕНЕМДЕРИ

(КР Өкмөтүнүн 2019-жылдын 17-июнундагы № 295 токтомунун редакциясына ылайык)

1. Жалпы жоболор жана колдонуу чөйрөсү

1. "Жалпы билим берүү уюмдарындагы окутуу шарттарына жана аны уюштурууга карата санитардык-эпидемиологиялык талаптар" санитардык-эпидемиологиялык эрежелери жана ченемдери (мындан ары - санитардык эрежелер) жалпы билим берүү уюмдарындагы окуучулардын ден соолугун сактоого багытталган.

2. Санитардык эрежелер төмөнкүлөргө карата санитардык-эпидемиологиялык талаптарды белгилейт:

- жалпы билим берүү уюмдарынын жайгаштыруу;
- жалпы билим берүү уюмдарынын аймагына;
- жалпы билим берүү уюмдарынын имаратына;
- жалпы билим берүү уюмдарынын имаратынын жабдууларына;
- аба-жылуулук режими;
- табигый жана жасалма жарыктандыруу;
- суу менен камсыз кылуу жана канализация;
- ылайыкташтырылган имараттарда жайгаштырылган жалпы билим берүү уюмдарынын жайлары жана жабдуулары;
- билим берүү процессинин режими;
- окуучуларды медициналык тейлөөнү уюштуруу;
- жалпы билим берүүчү уюмдардын санитардык абалы жана аларды күтүү;
- окуучулардын тамактануусун уюштуруу.

3. Санитардык эрежелер долбоорлонуп, иштеп, курулуп жана кайрадан конструкцияланып, башталгыч жалпы, негизги жалпы, орто (толук) жалпы билим берүүнү жүзөгө ашырып жана жалпы билимдин үч тепкичинин жалпы билим берүүчү программаларына ылайык билим берүү процессин жүзөгө ашырып жаткан жалпы билим берүү уюмдарына алардын менчигинин түрүнө жана формасына карабастан жайылтылат:

- биринчи тепкич - жалпы башталгыч билим берүү (мындан ары - билим берүүнүн 1-тепкичи);
- экинчи тепкич - жалпы негизги билим берүү (мындан ары - билим берүүнүн 2-тепкичи);

- үчүнчү тепкич - жалпы орто (толук) билим берүү (мындан ары - билим берүүнүн 3-тепкичи).

4. Санитардык эрежелерди талап кылуу ушул санитардык эрежелерди кабыл алууга чейин ишке киргизилген жалпы билим берүү уюмдарынын чектөө аймактарына жана жер тилкесине, оюн жана спорт аянтчаларына, кабаттуулугуна, топтомуна, бийиктигине жана бөлмөнүн аянтына таратылбайт.

2. Терминдер жана аныктамалар

5. Бул санитардык эрежелерде терминдер жана аныктамалар төмөнкүдөй мааниде колдонулат:

1) **билим берүү** - инсанды, коомду жана мамлекетти гармониялуу өнүктүрүү максатында окуп жаткандардын мамлекет тарабынан белгиленген билим берүү деңгээлине жетишүүсүн тастыктоо менен коштолгон тарбиялоонун жана окутуунун тынымсыз, системалуу процесси. Билим алуу деп окуп жаткандардын тиешелүү документ менен тастыкталган белгилүү бир билим деңгээлине жетиши жана аны ырасташы түшүнүлөт;

2) **билим берүү программасы** - конкреттүү бир деңгээлдеги, багыттагы же адистиктеги билим берүү мазмуну;

3) **жарыктык коэффициенти (ЖК)** - айнек беттеринин аянтынын полдун аянтына карата катышы;

4) **атайын билим берүү** - ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү балдарды атайын же жалпы билим берүү уюмдарында окутуу;

5) **мектеп (жалпы) билим берүүсү** - тарбиялоо жана окутуу тутуму, ушул тутумдун баскычтарына шайкеш келүүчү коомдо активдүү иштөөгө зарыл билимди, жөндөмдү, практикалык ыкты камсыз кылат.

3. Жалпы билим берүү уюмдарын жайгаштырууга талаптар

6. Жалпы билим берүү уюмдарынын имараттары адамдар жашаган зонада, ишканалардын, курулмалардын жана башка объекттердин санитардык-коргоо зоналарынан, санитардык разрывдардан, гараждардан, автобекеттерден, автомагистралдардан, темир жол транспортунун объекттеринен, метрополитенден, аба транспортунун учуу жана конуу маршруттарынан тышкары жайгашуусу зарыл.

7. Жалпы билим берүү уюмдарынын жайгашуусу жана багыт алышы инсоляциянын тынымсыз үч саат узактыгын камсыз кылышы керек.

8. Жалпы билим берүү уюмдарынын аймагы аркылуу шаардык (айылдык) багыттагы магистралдык инженердик коммуникациялар - суу менен камсыз кылуу, канализация, жылуулук менен камсыз кылуу, энергия менен камсыз кылуулары өтпөшү керек.

9. Жалпы билим берүү уюмдарынын жаңы курулуп жаткан имараттары шаар көчөлөрүнөн, квартал арасындагы жолдордон алыс болгон, шуулдаган үндүн угулушу 55 дБАдан жогору болбогон турак кичи райондордун квартал ичиндеги аймактарында жайгаштырылат.

10. Шаардык жалпы билим берүү уюмдарын долбоорлоодо жана курууда мекемелерге жөө жетүү аралыгы 0,5 километрден ашпашы керектиги каралат.

11. Айыл жергесинде жалпы билим берүү уюмдарынын окуучулары үчүн жөө басып жетүү төмөнкүнү түзөт:

- билим берүүнүн 1-тепкичинин окуучулары үчүн - 2,0 кмден көп эмес;

- билим берүүнүн 2 жана 3-тепкичинин окуучулары үчүн - 3,0 кмден көп эмес.

Сырттагы абанын температурасына карата өтмө шамал менен желдетүүнүн сунушталуучу узактыгы

Сырттагы температура, °С	Жайларды желдетүүнүн узактыгы, мин.	
	кичине танапистерде	чоң танапистерде жана сменалардын ортосунда
+10дон + 6га чейин	4-10	25-35
+5тен 0го чейин	3-7	20-30
0дон - 5ке чейин	2-5	15-25
-5тен - 10го чейин	1-3	10-15
-10дон төмөн	1-1,5	5-10

10. Ылайыкталган имараттарда жайгаштырылган жалпы билим берүү уюмдарынын жайларына жана жабдууларына болгон талаптар

Жалпы билим берүү уюмдарын ылайыкталган имараттарда жайгаштырууда жайлардын милдеттүү жыйындысы болушу керек: окуу класстары, тамактанууну уюштуруу үчүн жайлар, медицина багытындагы жайлар, рекреациялар, административдик-чарбалык жайлар, сантүйүндөр, гардеробдор.

Окуу жайлардын жана кабинеттердин аянты колдонуудагы санитардык эрежелердин талаптарына ылайык бир класстагы окуучулардын санына карата аныкталат.

Өздүк спорттук залды жабдууга мүмкүнчүлүк жок болсо, жалпы билим берүү уюмдарынын жанында жайгашкан спорттук курулмалар колдонулат.

Гардеробдор болбогон учурларда рекреацияларда, коридорлордо жеке шкафтар жайгаштырылат.

11. Билим берүү процессинин режимине болгон гигиеналык талаптар

Окуу сабактары саат 8ден эрте башталбайт.

Өзүнчө сабактарды терең окутуу уюмдарында, лицейлерде, гимназияларда окутуу I-сменада гана өткөрүлөт.

Эки сменада иштеген уюмдарда 1, 5, бүтүрүүчү 9 жана 11-класстардын сабактары биринчи сменага гана коюлат.

Жалпы билим берүү уюмдарында 3 сменада окутууга уруксат берилбейт.

Бир жумалык билим берүү жүктөмдү бир жума ичинде бир кылка бөлүштүрүү керек, анда бир күндүн ичиндеги мүмкүн болгон максималдуу жүктөмдүн көлөмү төмөнкүнү түзүшү керек:

Класс-комплекттердин толушу ушул санитардык эрежелердин 4-таблицасына ылайык келиши керек.

4-таблица

Класс-комплекттердин толушу

Класс-комплекттерге бириктирилген класстар	Класс-комплектте окуган окуучулардын саны
--	---

1+3	8-10
1+2	8-10
1+4	8-10
2+3	10-12
2+4	10-15
3+4	10-15

Сабактарда техникалык каражаттарын үзгүлтүксүз колдонуу узактыгы

Үзгүлтүксүз узактык (мүн.), андан көп эмес						
Класстар	Окуу доскаларын да жана чагылдырылып көрсөткөн экрандарда сүрөттөрдү көрүү	Телекөрсөтүүлөрдү көрүү	Окуу доскаларын да жана чагылдырылып көрсөткөн экрандарда динамикалык сүрөттөрдү көрүү	Компьютердин жеке мониторун да сүрөт менен иштөө	Аудио - жазуу нуугуу	Аудио - жазуу нуу кулак какоюп угуучу аспап аркылуу угуу
1-2	10	15	15	15	20	10
3-4	15	0	20	15	20	15
5-7	20	25	25	20	25	20
8-11	25	30	0	25	25	25

1. Сабактардын расписаниесине болгон гигиеналык сунуштар

1. Заманбап илимий изилдөөлөр мектеп жашындагы балдардын акыл-эсинин иштөө жөндөмдүүлүгүнүн биоритмикалык оптимуму 10-12 саат аралыгына туура келээрин белгилеген. Ошол сааттарда организмдин эң аз психофизиологиялык күч жумшоосу менен материалды өздөштүрүүнүн эң жогорку натыйжалуулугу белгиленген.

2. Ошондуктан билим берүүнүн 1-тепкичинин окуучулары үчүн сабактардын жүгүртмөсүндө негизги сабактар 2-3-сабактарда, ал эми 2 жана 3-тепкичтин окуучулары үчүн - 2, 3, 4-сабактарда өткөрүлүшү керек.

3. Жуманын ичинде окуу сабактарынын кыйла көбүрөөк көлөмү шейшембиге жана (же) шаршембиге бөлүштүрүлөт. Анын деңгээли жуманын ортосунда жогорулайт. Мектеп расписаниеси бул күндөрдө эң оор сабактарды же жуманын калган күндөрүнө караганда орто жана оңой өздөштүрүүчү сабактарды камтууга тийиш. Жаңы материалды баяндоо, контролдук иштер жуманын ортосундагы 2-4-сабактарга коюлушу керек.